

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Α'. Ι. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ (1892-1968)¹

α'. Βίος.

Ἐγεννήθη τὸ 1892 εἰς τὸ Βαφεοχώριον τοῦ Βοσπόρου ἐκ γονέων Γεωργίου καὶ Εὐδοξίας. Τὴν πρώτην παιδείου ἐλάβεν εἰς τὴν ἑπτατάξιον τότε μικτὴν κοινοτικὴν σχολὴν τῆς γενετέρας του. Δεκατετραετὴς τὴν ἡλικίαν εἰσῆχθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης τὸ 1906, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἐκ Βαφεοχωρίου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ', ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τὸ 1913, ὑποβαλὼν ἐναίσιμον διατριβὴν «περὶ τοῦ τρόπου τῆς παραδοχῆς τῶν ὑπὸ σχισματικοῦ καθηρημένου ἐπισκόπου χεροτονηθέντων κληρικῶν». Τὸ ἴδιον ἔτος διωρίσθη ἱεροκλήρυξ εἰς τὰ Βρούλα καὶ γραμματεὺς τῆς μητροπόλεως. Τυχῶν ὑποτροφίας τῆς ἱ. συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ σχολάρχου Σελευκείας Γερμανοῦ, ἐσπούδασεν ἐπὶ μίαν τετραετίαν εἰς τὴν θεολογικὴν ἀκαδημίαν τῆς Πετροπόλεως (1914-8), εἰδικευθεὶς εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ ὑποβαλὼν τὴν ἐπὶ διπλώματι θέσιν «Μελέτιος ὁ Πηγᾶς». Καθηγητῆς του ἐν Ρωσσίᾳ ὑπῆρξεν ὁ πολὺς Γλουμποκόφοσκ.

Εὐρεθεὶς, κατὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του, ἐν μέσῳ τῆς δίνης τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀναστατώσεων τῆς δεκεμβριανῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ρωσσίᾳ, διέφυγε μέσῳ Φιλανδίας καὶ διὰ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν ἡμῶν. Τὸ 1923 διωρίσθη καθηγητῆς τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῆς ἱστορίας εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν καὶ τὴν σχολὴν Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίου. Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1924 προσεκλήθη ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1923 ἤρχισε διανύουσα τὴν Γ' περιόδον τῆς ἱστορίας αὐτῆς, καὶ ἐδίδαξεν ἐπὶ 38 συναπτά ἔτη μέχρι τοῦ 1962, κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὸ γυμνασιακὸν τμήμα ἑλληνικὰ καὶ ἱστορίαν, κατόπιν δὲ εἰς τὸ θεολογικὸν ἀπὸ τοῦ 1927 ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας, ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, πατρολογία, εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ὁμιλητικὴν, ἠθικὴν καὶ κανονικὸν δίκαιον. Τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τούτων παρέδιδεν εἰς τοὺς μετ' αὐτὸν κατὰ καιροὺς διοριζομένους καθηγητάς, κρατήσας μέχρι τέλους τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν. Διετέλεσε σχολαρχεὺς τρίς, κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Δέρκιων Ἰωακείμ, κατὰ τὴν διάρκειαν ταξιδίου τοῦ Φιλαδελφείας Αἰμιλιανοῦ εἰς Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Νεοκαισαρείας Χρυσοστόμου. Ἐκ τῶν δύο ὡς ἄνω γυμνασίων παρητήθη, ἀλλ' ἐπαναδιορισθεὶς ἐδίδαξεν εἰς τὴν Μεγάλην Σχολὴν (1 Ὀκτωβρίου 1926-31 Αὐγούστου 1944) καὶ εἰς τὸ Ζάππειον παρθεναγωγεῖον (1933-1950). Ἡ εὐσέβεια, ἡ ταπεινοφροσύνη, ὁ ἐνθουσιασμός, ἡ ρέουσα γλῶσσα καὶ ἡ συνεχῆς μελέτη ἦσαν τὰ κυριώτερα γνωρίσματα τοῦ διδακτικοῦ ἔργου τοῦ Ἰ. Παναγιωτίδου. Τὸ προσωπικὸν ἀνάστημα, ἡ εὐγένεια τῆς μορφῆς καὶ αἱ κυριαρχημένα κινήσεις του προσέδιδον ἰδίαν χάριν εἰς αὐτόν. Ἡ κυριώτερα του προσφορά εἰς τὸν τομέα τοῦτον ὑπῆρξε τὸ ὅτι αὐτὸς κυρίως ὁμοῦ μεθ' ἑνὸς

1. Σ η μ ε λ ω σ ι ς: Ἡ περὶ τοῦ Ἰωάννου Παναγιωτίδου νεκρολογία ἀποτελεῖ συμπλήρωσιν τῆς ἐν τῇ ΘΗΕ καταχωρηθείσης βιογραφίας.

Σ υ ν τ μ ῆ σ ε ι ς: ΑΑ/Ἀπόστολος Ἀνδρέας, περιοδικόν. ἈΘ./Ἀθήναι. ἀρ./ἀριθμὸς αὐτ./αὐτόθι. ΓΠ/Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, περιοδικόν. ΘΗΕ/Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία. Θεσσ./Θεσσαλονίκη. Ἰστ.—Στ./Ἰσταμπούλ. Ο/Ὀρθοδοξία, περιοδικόν. περ./περίοδος. πολυγρ./πολυγραφημένον κείμενον. σ./σελίς, σελίδες, τ./τόμος, τόμοι. ὑποσ./ὑποσημειώσεις.

ἢ ἐλαχίστων συνεργατῶν του ἐβάστασαν εἰς δυσκόλους περιστάσεις ὅλον τὸ βάρος τῶν ἐν τῇ σχολῇ μαθημάτων, ἐπιτευχθείσης οὕτω τῆς κανονικῆς λειτουργίας αὐτῆς.

Παράλλῃως ἐκαλλιέργησε τὸ ἐπ' Ἐκκλησίας κήρυγμα, κηρύττων τακτικῶς εἰς τοὺς ναοὺς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν παραπλησίων μητροπόλεων. Εἰς τὰ κηρύγματά του, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἠθικοθησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ, ἀναφαίνεται ἔντονος ἡ βαθεῖα πίστις, ἡ πείρα τῆς ζωῆς, ἡ τραγικότης τῶν ἡμερῶν μας καὶ ἡ λογοτεχνικὴ δεινότης. Μὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεώς μας ἤρχετο εἰς ἐπαφὴν καὶ διὰ τῶν διαλέξεών του, τὰς ὁποίας ἀπήγγελλον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐνώσεως, τοῦ φιλολογικοῦ τμήματος τοῦ Ἀθλητικοῦ Συλλόγου Πέτραν καὶ τῶν μορφωτικῶν συνδέσμων Μακροχωρίου, Μόδα, Τασαούλων καὶ Φερικιοῦ. Παρὰ τὰς πολλὰς του ἀσχολίας, εὗρισκε καὶ ὀλίγον καιρὸν διὰ νὰ συγγράψῃ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἑνασίμους διατριβάς, τὰ ἔργα του ὡς ἰδιαίτεροι συγγραφαί, μεταφράσεις καὶ διασκευαὶ κειμένων ἐνωρὶς ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζονται αὐτοτελῶς εἴτε καὶ εἰς περιοδικὰ ἢ ἐφημερίδας, ὡς εἰς τὸν Ἰ. Πολύκαρπον (Σμύρνης), τὸν Πλάτωνα (Χίου), τὴν Θεολογίαν, τὴν Ὁρθοδοξίαν, τὸν Ἀπόστολον Ἀνδρέαν, τὸν Ἀπόστολον Τίτον, τὴν Ἀπογευματινὴν, τὸ Χαρούμενο Σπίτι, τὸν Γρηγόριον Παλαμᾶν καὶ τὸ Φῶς.

Τὸ 1948 μετέσχεν ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν Ἀ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ ΠΣΕ ἐν Ἀμστερδαμ καὶ ἐπὶ μίαν ἐξαετίαν διετέλεσε μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἰδίου Συμβουλίου.

Τὸ ἔτος 1925 ἐνυμφεύθη τὴν Ἀλεξάνδραν, τὸ γένος Βαφοπούλου, ἐξ ἧς ἀπέκτησεν υἱὸν τὸν Γεώργιον. Ὁ ἐνσκήψας β' παγκόσμιος πόλεμος (1939-1945) μὲ τὰ τόσα δεινὰ του, αἱ ἀσθένειαι τῶν προσφιλῶν του προσώπων, ἡ πνευματικὴ του ὑπερκόπωση καὶ αἱ οικονομικαὶ του στενοχωρίαι ἐκλόνησαν ἐνωρὶς τὴν υἱεῖαν του. Τὸ 1962, ὕστερον ἀπὸ 38 ἐτῶν συνεχῆ καὶ κοπιώδη διδασκαλίαν ἐν τῇ σχολῇ, παρητήθη τῶν καθηκόντων του καὶ παρέμενεν ἔκτοτε ἐν Ἀθήναις, συνεχίζων καρποφόρως τὴν συγγραφικὴν του δρᾶσιν καὶ παρακολουθῶν μακρῶθεν τὴν φιλότατην του σχολήν.

Ὁ Ἰωάννης Παναγιωτίδης ἐτιμήθη περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του ὅσον οὐδεὶς ἄλλος τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς. Τὸ 1942 ὁ ἀεὶμνηστος πατριάρχης Βενιαμὶν ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ ὄφριον τοῦ Ἀρχοντος Διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου. Τὴν Κυριακὴν 12 Ἰουλίου 1955 ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης ἐτέλεσαν μετὰ τῆς μεγαλυτέρας λαμπρότητος τὸ ἰωβηλαῖον τῆς τριακονταετηρίδος αὐτοῦ (1924-1954), δι' ἐπὶ τοῦτο ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἀκαδημαϊκῶν ἐκδηλώσεων ἐν τῇ σχολῇ, ἔθθα ὁ τιμώμενος ἀνέπτυξε τὸ θέμα «Ζηλωταὶ καὶ Πολιτικοὶ εἰς τὸ Βυζάντιον». Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὀλίγον ἀργότερον ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ ταξίαρχου τοῦ Φοίνικος. Τὸ δὲ πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης τὴν 29ην Ἀπριλίου 1966 ἀνεκήρυξεν αὐτὸν ἐν ἰδιαιτέρᾳ τελετῇ ἐπίτιμον διδάκτορα τῆς θεολογίας. Κατ' αὐτὴν ὁ τιμώμενος καθηγητῆς ὠμίλησεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπανασυνδέσεως τῶν ἐπὶ ἑννέα αἰῶνας διακεκομμένων σχέσεων τῶν δύο Μεγάλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς.

Ὡς καὶ ὁ σοφὸς καθηγητῆς Βασίλειος Ἀντωνιάδης (1932), ὁ Ἰωάννης Παναγιωτίδης ἀπέθανεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν τὴν Κυριακὴν 16 Ἰουνίου 1968. Ἐκοιμήθη ἀφ' ἐσπέρας διὰ νὰ μὴ ἐγερθῆ τὴν ἐπομένην. Ἡ κηδεῖα του ἐτετέλεθη τὴν Δευτέραν 17 Ἰουνίου τὴν 11ην πρωϊνὴν εἰς τὸν ἱ. ναὸν τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Παγκρατίου ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἱερωνύμου, συμπαραστούμενου ὑπὸ τῶν ἱεραρχῶν Ἀργυροκάστρου Παντελεήμονος (συμμαθητοῦ τοῦ ἀεὶμνηστού) καὶ τῶν μαθητῶν του Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου καὶ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Ἀλεξάνδρου (Καντώνη). Ὁ μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Μάξιμος, σχολάρχης τῆς θεολογικῆς σχολῆς Χάλκης, ἀντεπροσώπευσεν ἀπὸ τοῦ παραθρόνου τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὴν σχολὴν τῆς Χάλκης, ἐκφωνήσας καὶ τὸν κατάλληλον τῇ περιστάσει ἐπικήδειον. Ἐπίσης ὠμίλησαν κατὰ

σειράν οί ιεράρχαι Τρίκκης, Ἀργυροκάστρου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί δύο λαϊκοί ἀπόφοιτοι τῆς σχολῆς. Τὸ σκῆνός του ἐναπετέθη εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Βύρωνος.

β'. Ἔ ρ γ α

- Λεξιλόγιον τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς, Ἀθ., 1932.
 Ἐκλαίκευμένη Ἀπολογητικὴ, 1933-1940, β' ἔκδ. Γιατί Πιστεύω; Ἀθ., 1951.
 Ἱστορικὸν Σημείωμα περὶ τῆς Κοινότητος Βαφεοχωρίου, Στ., 1934.
 Ἴδε ὁ Ἀνθρωπος, Ἀθ., 1934.
 Ὁ ἱ. Φῶτιος καὶ τὸ Σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν, Ο, 9 (1934) 66 ἔξ.
 Εὐλαβὲς Μνημόσυνον ἐπὶ τῇ 25ῃ Ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' (1912-1947), Στ., 1938.
 Μαρτυρίαι Σοσιαλιστῶν Συγγραφέων περὶ τῆς ἱστορικότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ο, 9 (1934) 259-261.
 Ὁρησκεία καὶ Ἐπιστήμη, Ο, 13 (1938) 221-5.
 Ἡ Ἐπιστήμη καὶ τὸ Θεῦμα, Ο, 13 (1938) 358 ἔξ.
 Νέοι, Μορφώσατε Χαρακτῆρα, Στ., 1942.
 Ὁ Νεανικὸς Φάρος, Στ., 1942.
 Γνώθι Σαυτόν, Στ., 1943.
 Ἀντίλαλοι ἀπὸ τὸν Ἱερὸν Ἀμβωνα, 4 τ., Στ. — Ἀθ., 1944-1966.
 Ἐκ τῶν Ἀοράτων εἰς τὰ Ὁρατά, Ο, 19 (1944) 47-50, 76-8.
 Ἡ ἀπαγόρευσις τῶν Ἐπικηδείων, Ο, 19 (1944) 139-142.
 Φιλόσοφοι τοῦ ἸΘ' Αἰῶνος (Σοπεγχαουερ-Νίτσε-Τολστόη), Ἀθ., 1950.
 Λόγος Πανηγυρικὸς... ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 1500ῆς Ἐπετείου τῆς Δ' Οἰκουμένης Συνόδου, Στ., 1952.
 Ἡ Διχρωμὴ Ἀσπίδα, Στ., 1954.
 Ζηλωταὶ καὶ Πολιτικοὶ εἰς τὸ Βυζάντιον, Διάλεξις, Ἡ Τριακονταετηρίς..., σ. 22-9.
 Στὴν διασταύρωσιν τῶν Δρόμων, Ἡράκλειον, 1963.
 Ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας, Ἀθ., 1966.
 Ἡ Χριστιανικὴ Χαρά, Ἀθ.
 Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Διαλόγου, Ἡ Ἐνότης τῶν Ἐκκλησιῶν, Θεσσ., 1966.
 Ἄρθρα εἰς τὸ περιοδικὸν «Πλάτων» τῆς Χίου.
 Ἐπιστήμη καὶ Πίστις, περ. Β', 2 (1937/8) 7-9, 45-7, 77-9, 108-110, 150-1, 166-7, 199-201.
 Σεῖρὰ ἄρθρων «Πρὸς τὴν Νεολαίαν», Ἡ σημασία τοῦ χαρακτῆρος, αὐτ., σ. 231-4.
 Τί εἶναι χαρακτῆρ καὶ πῶς διαμορφώνεται, αὐτ., σ. 269-270. Μορφώσατε εὐγενῆ ἰδανικά, αὐτ., σ. 292-4. Ἐννοια καὶ σκοπὸς τῆς ἐλευθερίας, αὐτ., σ. 333-5. Ἡ κακοδαιμονία τοῦ ἐγωϊσμοῦ, αὐτ., σ. 358-361. Κυρίαρχοι καὶ ὄχι δοῦλοι! αὐτ., σ. 393-6. Ἡ συνειδησις, αὐτ., σ. 467-9.

Β'. ΑΠ. ΜΕΞΗΣ (1892-1968)

Ὁ Ἀπόστολος Μέξης ἐγεννήθη ἐν Ἠπείρῳ τὸ 1892 ἐκ πατρὸς Δημητρίου, ἱατροῦ-ἀρχαιολόγου, ἀντεπιστέλλοντος μέλους τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῆς Πόλεως καὶ συντάκτου τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας». Τὰς προκαταρκτικὰς σπουδὰς ἔκαμει ἐν τῇ σχολῇ τῆς πατρίδος του, συνεπλήρωσεν εἰς τὴν ἐν Ἰωαννίνοις Ζωσιμαίαν σχολὴν καὶ τὸ 1904, κατόπιν διαγωνισμοῦ, εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, ἔνθα ὡς τελειόφοιτος

υπέβαλεν έναίσιμον διατριβήν (περί συστάσεως, κύρους και λύσεως τῶν μικτῶν γάμων). Ἀπεφοίτησεν ἐξ αὐτῆς ἀριστοῦχος τὸ 1911. Ὁ Ἄπ. Μέξης διέσωσεν εἰς τὴν «Ἱστορίαν τῆς Σχολῆς» του, II, 8-9, ὑποσ. 3, μίαν ἀνάμνησιν ἀπὸ τὴν τελετὴν τῆς καθοσιώσεως τῶν τελειοδιδάκτων τοῦ 1911, καὶ δὴ περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ προσετέθη εἰς τὴν ἀκολουθίαν ταύτην τὸ τροπάριον «Ἐἶδομεν τὸ φῶς...».

«Τὸ ἐκφραστικώτατον τοῦτο τροπάριον ἐψάλη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν τελειοφοίτων τοῦ 1911 πρωτοβουλία τοῦ γράφοντος τὰ σημειώματα ταῦτα ὅστις ἦτο μεταξὺ τῶν τελειοφοίτων τοῦ ἐν λόγῳ ἔτους. Ἐνῶ ἐψάλλετο τὸ δοξαστικὸν (πάντα χορηγεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον...) ὁ γράφων ὑπέδειξεν εἰς τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ τὴν ἐπικαιρότητα τοῦ ἐπομένου τροπαρίου «εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν...» συστήσας νὰ ψαλῆ τοῦτο ὑπὸ τῶν τελειοφοίτων. Οἱ πλείστοι τῶν συναδέλφων παρετήρησαν ὅτι τοιαυτὴ παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ προγράμματος τῆς τελετῆς ἴσως νὰ δυσηρέσκει καὶ ἄλλους καὶ τὸν ζηλωτὴν τῆς τάξεως Πατριάρχην Ἰωακεῖμ τὸν Γ' ὅστις προΐστατο τῆς τελετῆς καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἀπεκλείετο, ἔλεγον, νὰ καίσῃ καὶ δημοσίᾳ τὴν καινοτομίαν. Ὁ ἔχων ὅμως τὴν πρωτοβουλίαν δὲν ἀπεθαρρύνθη καὶ ἔχων ὁμόφρονα τὸν συνάδελφον αὐτοῦ ἀοιδίμον ἱεροδ. Δωρόθεον Μπουραζάνην συνεννοήθη διὰ νευμάτων μετὰ τῶν ψαλτῶν καὶ ἤρχισε μετὰ τὸ τέλος τοῦ δοξαστικοῦ νὰ ψάλλῃ, τῶν συναδέλφων ἀκολουθησάντων, τὸ ἐν λόγῳ τροπάριον ἐν μέσῳ ἐκδήλου καταπλήξεως τοῦ Σχολάρχου, τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἄλλων παρισταμένων. Εἰς τὸ τέλος τοῦ τροπαρίου ἠκούσθη ὁ ἠχηρὸς καὶ χαρακτηριστικὸς βῆξ τοῦ Πατριάρχου, σημεῖον ὅτι ἡ Παναγιότης Του θὰ ὠμίλει.

— Ὁρισμένως εἰς σᾶς ἤρμοζε νὰ ψάλλητε τὸ τροπάριον αὐτό· εἶπε συγκινημένος ὁ Μεγαλοπρεπὴς Πατριάρχης. Ἐὰν τὸ ἐκάματε ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης σᾶς συγαίρω...

Τελετὴ τοῦ 1912: Μετὰ τὸ τέλος τοῦ δοξαστικοῦ ἡ Α.Θ.Π. ὁ Πατριάρχης Ἰωακεῖμ ὁ Γ', στραφεὶς πρὸς τοὺς τελειοφοίτους εἶπεν· ἡ σ ε ι ρ α σ α ς, ἐνοῶν νὰ ψάλλουν τὸ τροπάριον «εἶδομεν τὸ φῶς...» τὸ ὁποῖον ἔκτοτε ψάλλεται κατὰ τὴν τελετὴν ὑπὸ τῶν τελειοφοίτων».

Μετὰ τὴν ἐκ τῆς σχολῆς ἀποφοίτησίν του (1911), διωρίσθη καθηγητῆς εἰς τὸ ἐν Πέραν ἐλληνογαλλικὸν λύκειον ὁ «Ἑλικῶν». Ταῦτοχρόνως ἐχηρημάτισεν ἱεροκῆρυξ εἰς τὸν ἰ. ναὸν τῆς ἁγίας Εὐφημίας Χαλκηδόνας. Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐκλήθη ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διευθύνσιν τῶν σχολῶν Φαναρίου-Σηλυβρίας. Ὁ Ἄπόστολος Μέξης ἐνουμφεύθη καὶ ἐκ τοῦ γάμου του ἀπέκτησε μίαν θυγατέρα, ἐγκατεστημένην νῦν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ σύζυγός του ἀπέθανε νέα κατὰ τὴν ἡλικίαν.

Τὸ 1931 διωρίσθη καθηγητῆς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, διδάξας καὶ τὰ δύο τμήματα αὐτῆς, τὰ ἐλληνικά, τὴν κατήχησιν, τὴν ἐβραϊκὴν καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν, τὴν ὁμιλητικὴν, τὴν ἐξηγητικὴν τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τὴν ἠθικὴν. Ἐν τῇ σχολῇ ὧν ἐπετέλει καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ οἰκονόμου αὐτῆς. Ἐν αὐτῇ παρέμεινε διδάσκων μέχρι τοῦ 1935.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐκλήθη ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ Ζωγραφείου διὰ νὰ διδάξῃ ἐλληνικά. Τὰς ἐν λόγῳ ὥρας παρεχώρησεν εἰς ἕτερον συνάδελφον καὶ ἀνέλαβε τὰ θρησκευτικὰ τοῦ ἡμιγυμνασίου τῆς σχολῆς Ταρσῆς Βαρείδου. Μετὰ τὸ 1935 ἐδίδαξεν εἰς τὸ Ἰωακείμιον παρθεναγωγεῖον ἐπὶ δεκαπενταετίαν, διατελέσας καὶ ἀναπληρωτῆς διευθυντῆς αὐτοῦ. Ἐν συνεχείᾳ διωρίσθη καθηγητῆς εἰς τὸ Ζωγράφειον καὶ ἐπὶ τι διάστημα καθηγητῆς τῶν ἐλληνικῶν καὶ τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὴν Μεγάλην Σχολήν. Ἀσθενήσας κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1950, παρητήθη τῶν ὥρῶν τοῦ Ἰωακείμιου καὶ ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν εἰς τὸ Ζάππειον, μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1958, ὅποτε ὑπέβαλε παραίτησιν λόγῳ ὀρίου ἡλικίας.

Παραλλάξας πρὸς τὴν ἐκπαιδευτικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν, ὁ Ἄπόστολος Μέξης ἐπεδόθη καὶ εἰς τὴν δημοσιογραφίαν, διακριθεὶς διὰ τὰ βαρυσήμαντα ἄρθρα καὶ τὰς λίαν ἐνδιαφερούσας μελέτας αὐτοῦ εἰς τὴν Μεταπολίτευσιν, τὴν Πολιτείαν, τὴν Καθημερινήν, τὴν Δημοκρατίαν, τὴν Ἀπογευματινὴν, τὴν Κ. Πρωτῶν. Ἔχκαμεν ἱκανὰς διαλέξεις εἰς διάφορα σωματεῖα καὶ

συνδέσμους. Ἀνέλυσε ἐν τῇ Κ. Πρωτῶν τὸ ζήτημα τοῦ γάμου τῶν κληρικῶν, γράψας ἰδιαιτέραν πραγματείαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπεστήριζεν ὅτι ὁ γάμος τοῦ κλήρου δὲν εἶναι ζήτημα δογματικόν. Συνέγραψεν εἰς τρεῖς τόμους τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ 1844 ἰδρύσεως αὐτῆς. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐξετιμῆθη δεόντως, ἀποτελοῦσα τὴν μόνην μέχρι σήμερον πηγὴν διὰ τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τῆς σχολῆς ἡμῶν. Ἐκ τῶν τριῶν τόμων ὁ πρῶτος ὑπερτερεῖ εἰς ἀριθμὸν σελίδων καὶ ἐπιστημονικὸν περιεχόμενον. Ἡ Ἱστορία αὕτη τοῦ Μέξη, χρήζει συντομεύσεώς τινος, ἀνακατατάξεως τῆς ὕλης, συμπληρώσεών τινων καὶ πιθανῆς ἐκδόσεως εἰς ἓνα τόμον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐσκόπευε νὰ ἐπιτελέσῃ ὁ ἴδιος καὶ θὰ ἠδύνατο δὲ ἴσως νὰ κάμῃ ἕτερος μελετητῆς τῆς Ἱστορίας τῆς Σχολῆς.

Ὁ Ἀπόστολος Μέξης διῆλθε τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του μόνος μεταξὺ τῶν βιβλίων του εἰς τὸ γηροκομεῖον Βαλουκλῆ, δεχόμενος μετὰ πολλῆς χαρᾶς τοὺς ἐπισκεπτιμῆνους αὐτόν. Ἐσυνέχιζε μέχρις ἐσχάτων νὰ δημοσιογραφῆ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς Κ. Πρωτῶν καὶ ἰδίως τῆς Ἀπογευματινῆς, ἣ ὁποία παρουσίασε τὴν 29ην Ἰουνίου 1968 ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς τὸ τελευταῖόν του σημείωμα περὶ τοῦ Παύλου Στεφάνοβικ, Μεγάλου Εὐεργέτου. Ἀπέθανε τὴν Παρασκευὴν 21ην Ἰουνίου 1968 εἰς τὰ νοσοκομεῖα Βαλουκλῆ. Ἡ κηδεῖα του ἐτελέσθη τὴν Δευτέραν 24ην Ἰουνίου καὶ ὥραν 13ην εἰς τὴν ἰ. μονὴν Βαλουκλῆ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Λαοδικείας Μαξίμου. Ὁ ἐνταφιασμὸς ἐγένετο εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς ἰ. μονῆς. Ἐπὶ τοῦ τάφου ἀπὸ μέρους τῶν συναδέλφων του τὸν προσεφώνησεν ὁ γυμνασιάρχης Δημήτριος Παντελάρας.

ΒΑΣ. Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ